

Oh Lord, let them come back!

Piet Munsterman

Deze uitroep werd geslaakt door een Amerikaanse toerist die zojuist uit een busje met vogeltoeristen was gestapt, nadat een Smelleken zoveel consternatie bij de vogels in the pond (meertje) teweeg had gebracht dat ze alle op de wieden waren gegaan inclusief de twee Ross' Gulls. Gelukkig werd aan het verzoek voldaan en keerden de vogels weer terug nadat het Smelleken uit zicht was en konden de birdwatchers uit de States zich vergapen aan deze twee uitzonderlijke meeuwtjes. Het toerisme in het late voorjaar is voor het plaatsje Churchill aan de Hudsonbaai in Canada voor een groot deel afhankelijk van de Ross' Meeuwen die sinds 1979 met enkele paren op de naburige toendra broeden, en omdat dit de enige redelijk bereikbare plaats op het Amerikaanse continent is waar deze vogels goed te zien zijn, trekken veel vogelaars uit de VS, maar ook uit Europa hier naartoe.

De dia's die Arie de Knijff ons (Hans Schouten en mij) van het vogelleven van Churchill en omgeving had laten zien hadden ons er toe gebracht om daar een vakantie door te brengen. Churchill ligt aan de mond van de Churchillrivier (genoemd naar een voorvader van Winston Churchill) en heeft nog geen 1000 inwoners. Ze bestaan van de graansilo's, de havens, de jacht en visserij en van het toerisme. Het plaatsje is alleen per trein (1690 km van Winnipeg) of per vliegtuig te bereiken. Het heeft een gezondheidscentrum, een ziekenhuis, een school, zwembad, bibliotheek en een paar goede motels. Vooral in oktober en november is Churchill in trek bij toeristen. Dan zwerven overal in de buurt IJsberen rond en grote bussen met reusachtige wielen brengen de toeristen naar plaatsen op de toendra waar de beren te bewonderen zijn.

Het weer was tijdens ons verblijf eind mei, begin juni zeer wisselvallig: mooie zonnige dagen en snijdend koude en winderige dagen met temperaturen rond het vriespunt wisselden elkaar af. Bij warm weer belaagden horden muggen (midges) en zwarte vliegen (black flies) onze blote huid. De meertjes waar o.a. de Ross' Meeuwtjes vanaf begin juni vrijwel dagelijks komen foerageren liggen vlak achter de reusachtige graansilo's. Het stof van het graan zorgt er voor dat de meertjes bijzonder voedselrijk zijn en dus aantrekkelijk voor vogels.

Behalve de Ross' Meeuwen, die er zelfs iets van balts lieten zien, waren er zo nu en dan Vorkstaartmeeuwen; Kleine Kokmeeuwen waren alge-

meen en een enkele Grote Burgemeester streek er wel eens neer. Langs de kanten foerageerden er steltlopertjes zoals Stelt- en Kleinste Strandlopers; ook grijze snippen, geelpootruiters en Rode Grutto's gaven acte de présence. Voor de fijnproevers was de aanwezigheid van baltsende IJseenden, Kleine Toppers, Pijlstaarten, Slobeenden, Amerikaanse Smienten een heerlijk toetje.

Ook de haven aan de mond van de Churchillrivier lag op loopafstand van ons motel. Tussen de drijvende ijsschotsen zwommen allerlei duikers zoals Roodkeel-, Pacifische Parel- en IJsdruiker; ook hier weer eenden (IJs- en Harlekijneenden). Soms vertoonden de Beluga's (witte dol-fijnen) zich. Ook in Hudsonbaai bij de monding van rivier foerageerden flinke aantallen vogels zoals Noordse Sterns die het drijfjz als rust-plaats gebruikten. Hier zagen we vaak langstreckende Brilzee-eenden.

Om de wijde omgeving te kunnen verkennen hadden we een auto gehuurd, een grote oude benzineslurpende Lincoln. Er is rond Churchill zo'n 25 km geplaveide weg en zo'n 80 km grindweg, zodat de actieradius beperkt is. Het is echter genoeg om een indruk te krijgen van de uitgestrektheid van dit deel van de wereld. De omgeving bestaat uit toendra met veel meren en uit taiga's (naaldbossen) met een grote verscheidenheid aan mostapijten. Deze moslagen verhinderen dat de permafrost (altijd bevroren grond onder de oppervlakte) smelt. De toendra begint direct buiten Churchill. Ze biedt een rijke vegetatie met kortbloeiende lage planten en broedgelegenheid aan allerlei vogels. Wij vonden er nesten van een Velduil (5 eieren) en een Amerikaanse Goudplevier, een ons fel belagende Kleine Jager en verscheidene restanten van nesten van Canadese Ganzen (ze liepen of zwommen al met pullen rond). Verder nestelden er Amerikaanse Regenwulpen, Rode Grutto's, geelpootruiters, Steltstrandlopers en grijze snippen. Sneeuwganzen (blauwe en witte) zaten meestal met jongen in de meertjes evenals Eiders; prachtige Pacifische Parel-duikers zwommen er rond de kleine eilandjes. We zagen er Visarenden en Ruigpootbuiszeters. De naaldbossen met sparren, lariksen en dwergberken herbergen ook vogels. We vonden er de Spruce Grouse (Dennenhoen), het Sneeuwhoen, Grijze Gaaien en Haakbekken, terwijl Smellekens soms boven de bomen alarmeerden als we te dicht in de buurt van hun nesten kwamen. De hoenders waren zo tam dat we ze gemakkelijk konden fotograferen. Alleen moet je in zo'n bos oppassen dat je de weg niet kwijt raakt in je enthousiasme bij het fotograferen van die mooie dieren. Het lijkt allemaal erg veel op elkaar. Je zakt tot en met je enkels in de mostapijten. Ook de bomen hangen vol met mossen; een teken dat de lucht er nog zuiver is.

Toen we na drie weken met een vracht aan film in het vliegtuig zaten en boven de onafzienbare en bijna ongerepte vlakte met de duizenden glinsterende meertjes vlogen op weg naar ons overvolle landje, voelden we ons wel wat weemoedig. Maar om er nu permanent te wonen, nou nee, dat toch maar niet.